

سیفی از همان ابتدا شعر گفتن را در حوزه آیینی شروع می‌کند. او هرگز

استادی برای یادگیری فنون ادبی نداشته، هرچند در خانواده‌ای علاقه‌مند به ادبیات پرورش پیدا می‌کند. پدرش به رغم برخورداری از تحصیلات مکتب‌خانه‌ای با برخی از آثار شاخص ادبیات کلاسیک فارسی آشنا بوده و همین شد که با نقد اشعار فرزندش به او در این راه کمک می‌کند

فرهنگی

در اردیبل همه شیفته مؤذن زاده بودند

با وجود همه شهرتی که این نوحه بویژه در دهه عزاداری محرم از آن خود ساخته کمتر کسی از مردم عادی درباره شاعرش اطلاعاتی دارد؛ شعر این مداحی از سروده‌های سیدمحمدتقی سیفی شاعر اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام است. سیفی پیش‌تر در گفت‌وگویی تصویری در فضای مجازی گفته است: «من از دوازده سالگی شعر گفتن را شروع کردم. راهی که به مرور آن را ادامه دادم. با اینکه در ابتدا با صناعات ادبی و قافیه و... آشنایی نداشته‌ام اما وزن و قافیه شعرها را درست می‌گفتم و همین باعث شد که بفهمم استعداد شعر گفتن دارم.»

سیفی از همان ابتدا شعر گفتن را در حوزه آیینی شروع می‌کند. او هرگز استادی برای یادگیری فنون ادبی نداشته، هرچند در خانواده‌ای علاقه‌مند به ادبیات پرورش پیدا می‌کند. پدرش به رغم برخورداری از تحصیلات مکتب‌خانه‌ای با برخی از آثار شاخص ادبیات کلاسیک فارسی آشنا بوده و همین می‌شود که با نقد اشعار فرزندش به او در این راه کمک می‌کند

آن‌طور که سیفی خودش تأکید دارد، از سال‌های جوانی با شعرهایی که برای امام حسین (ع) و اهل بیت می‌سروده در بین علاقه‌مندان معرفی می‌شود. او درباره ماجرای آشنایی‌اش با زنده‌یاد مؤذن زاده گفته است: «در اردیبل همه شیفته زنده‌یاد مؤذن زاده بودند؛ استاد را از همان بچگی می‌شناختم و من هم علاقه‌مند به ایشان بودم. آن زمان شعرهای من در هیأت‌ها استفاده می‌شد؛ دهه پنجاه، شاید هم پنجاه و خرده‌ای بود که با استاد مؤذن زاده آشنا

گزارشی از نغمه ماندگار عاشورایی با نوای سلیم مؤذن زاده

نوحه «زینب زینب» چگونه ماندگار شد؟

طی سده‌هایی که از وقوع حادثه کربلا می‌گذرد شاعران بسیاری در آثارشان عشق خود به سیدالشهدا (ع) را نشان داده‌اند. در این بین برخی اشعار در همراهی مداحان، فرصتی برای ماندگاری هرچه بیشتر یافته‌اند. مداحی «زینب زینب» از بهترین مصادیق این گفته است؛ روضه‌ای با صدای زنده‌یاد سلیم مؤذن زاده اردبیلی، در وصف بزرگی حضرت زینب (س) به زبسان آذری که اغلب ایرانیان، فارغ از اینکه به این زبان تسلط دارند یا نه، به آن گوش سپرده‌اند.

شدم. هرازگاهی از من هم شعری گرفتند. در این بین دوستی و رفاقت‌مان هم به مرور بیشتر شد تا چهار پنج سال که گذشت درخواست‌های بیشتری حتی از سوی هیأت‌ها برای شعرهایم داشتم. اوایل سال ۶۱ ایشان شخصا سراغم آمد، صحبت‌هایی کردند. گفتیم نگران نباشید، هر هفته‌ای که در مسجد حاج مجید برنامه‌ای بود من شعرها را تأمین می‌کنم. به قولم هم عمل کردم و برای چهار سال متوالی طبق وعده‌مان به او شعر رساندم.»

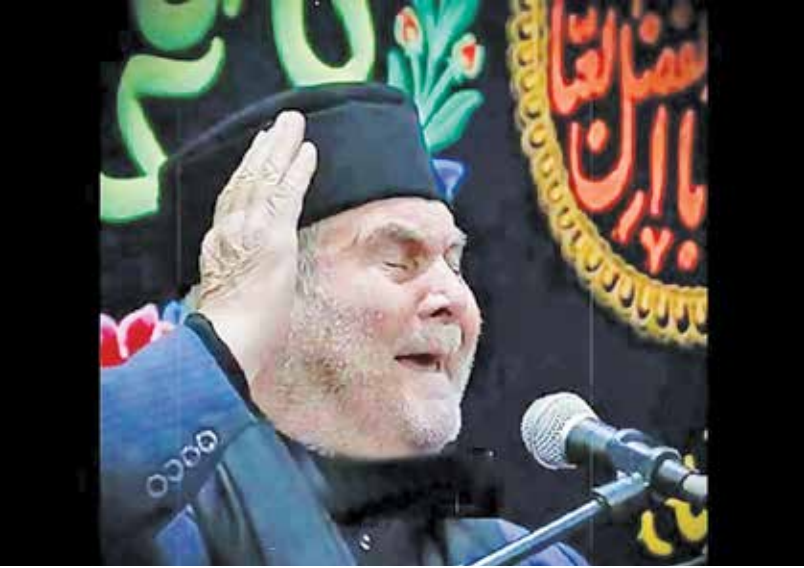
این شاعر اهل بیت، مؤذن زاده را فردی ساده‌زیست و متعهد به اصول اخلاقی معرفی می‌کند. از کشور آذربایجان گرفته تا ترکیه و حتی در هندوستان او را می‌شناختم. من نقل قول‌های زیادی از دوستان شنیده‌ام که نوای نوحه مؤذن زاده به نقاط مختلفی از جهان، حتی به کشورهای اروپایی هم رسیده است. این سروده سیدمحمدتقی سیفی را مداحان دیگری از جمله حسین طاهری هم خوانده‌اند؛ اما هیچ‌کدام به اندازه کار زنده‌یاد مؤذن زاده ماندگار نشده‌اند. مؤذن زاده متولد مهر ۱۳۱۵ بود. او افزون بر ترکی آذربایجانی به فارسی و عربی هم نوحه می‌خواند و بر این زبان‌ها نیز تسلط داشت. پدرش عبدالکریم، نخستین مؤذن اردوی ایران بود و برادرش رحیم هم از مؤذنان شناخته شده به شمار می‌آمد. سلیم مؤذن زاده در سال‌های جوانی و میانسالانی در دهه محرم، در مساجد و حسینیه‌های اردبیل و تبریز و در دهه‌های آخر عمرش نیز در مساجد تهران نوحه خوانی می‌کرد. وی با آنکه زندگی‌اش را وقف نغمه خوانی برای امام حسین (ع) کرده بود و طی سال‌های زندگی نوحه‌های متعددی خوانده بود

اما برای روضه مشهور «زینب زینب» جایگاه به مراتب متفاوت از دیگر گارهای خود قائل بود، آنچنان که در سال‌های پایانی زندگی‌اش در مراسم توصیه کرده که او را با نوای زینب زینب تشییع کنند. وی بعد از ۶ دهه مداحی، دوم آذرماه سال ۱۳۹۵ با زندگی وداع گفـت.

مؤذن زاده اعجوبه‌ای کم نظیر

برخی چهره‌های شناخته شده این عرصه، برای مؤذن زاده اردبیلی جایگاهی همچون جایگاه استاد عبدالباسط در مداحی قائل هستند و توانایی او در ساعت‌ها مداحی مداوم در اوج و حنجره‌اش را از عجایب روزگار می‌دانند. زنده‌یاد مؤذن زاده در عرصه‌هایی همچون مولودی خوانی، اذان و قرائت قرآن مجید نیز از چهره‌های شناخته شده بود، آنچنان که از وی به عنوان یکی از مطرح‌ترین افراد در جهان اسلام یاد می‌کنند.

از نکات قابل توجه درباره مؤذن زاده می‌توان به

آشنایی با ردیف و گوشه‌های موسیقی اشاره کرد. در خاطرات وی صحبت از دیدارها و آموزه‌هایی است که از محضر چهره‌های شاخص موسیقی همچون جلیل شهناز و تاج اصفهانی کسب کرده بوده است. او در سفرهای متعددی به کشور آذربایجان مرادواتی هم با هایللی علی‌اف و آقاخان عبدالله‌اف داشته و تحسین آنان را نیز برانگیخته بوده است. مؤذن زاده همواره بر ضرورت برخورداری مداحان از دوره‌های آموزشی تأکید داشت. گفتنی است که در شعر این نوحه، هم به مصیبت وارد بر حضرت زینب توجه شده و هم شاعر در آن حقیقت وجودی این بانوی ارجمند اسلام را با مخاطبان به اشتراک گذاشته است. عباراتی همچون «روح با ایمان»، «نشان زهرا (س)» و «محبوبه جانان» در وصف زینب کبری (س) مبین حقیقت وجودی آن بانوی بزرگ اسلام است که در شعر وجود دارد و در کنار آن، ام‌المصائب بودن آن حضرت در عباراتی همچون «درد آشنا»، «غرق بلا» و «فهرمان غم» تجلی یافته است.

سیفی از همان ابتدا شعر گفتن را در حوزه آیینی شروع می‌کند. او هرگز استادی برای یادگیری فنون ادبی نداشته، هرچند در خانواده‌ای علاقه‌مند به ادبیات پرورش پیدا می‌کند. پدرش به رغم برخورداری از تحصیلات مکتب‌خانه‌ای با برخی از آثار شاخص ادبیات کلاسیک فارسی آشنا بوده و همین می‌شود که با نقد اشعار فرزندش به او در این راه کمک می‌کند.

رویدادهای متنوع فرهنگی

در سطح شهر، پذیرای سوگوران محرم شده‌اند

خیمه گاه حسینی میزبان هنرهای عاشورایی

خیمه وارد شوید عرصه شرقی، میزبان هنرمندان نقاشی‌خیز شده است. از هر سو که به سمت گرداگرد خیمه عاشورایی میدان هفتم تیر حرکت کنید، دورتا دور پارچه سپید آن را تیغه‌های فلزی به شکل تیغه‌های پرمایند روی علم‌ها، فرا گرفته‌اند. تیغه‌هایی که روی دامان‌شان، عبارات و جملاتی نوشته شده و همزمان هنرمندان رشته نقاشی‌خیز در حال طراحی و تیغه‌های دیگری زیر سقف خیمه هستند.

مریم علی وحدتی از هنرمندان حاضر در این خیمه عاشورایی درباره غرفه نقاشی‌خیز که در آن فعالیت می‌کند، می‌گوید با فراخوان سازمان زیباسازی شهرداری در این خیمه حاضر شده‌اند. «پیش از این، سازمان زیباسازی شهرداری از هنرمندان دعوت کردند و ما هم آثارمان را ارائه دادیم و برخی که شرایط ارائه را دارا بود گزینش شدند و حالا در حال اجرا هستند. این رویداد با نام «شان عاشقی» در حوزه نقاشی‌خیز، دومین سالی است که برگزار می‌شود.»

علی وحدتی اضافه می‌کند، تیغه‌های دورتا دور این خیمه، آثاری هستند که سال گذشته خلق شده‌اند و تیغه‌هایی که امسال تولید می‌شوند در سطح شهر و در میادین دیگری به مرور و در طی دهه اول به نمایش در خواهند آمد.

فرزندانمان را به خط خوش ترغیب کنیم

از کنار عرصه میانی که به سمت شرق گردش کنید نویت به هنر خوشنویسی و پارچه‌نویسی می‌رسد. پارچه‌های مشکی بزرگی روی زمین پهن شده‌اند و چند هنرمند در حال نوشتن اشعاری روی آنها هستند. شعرها را بالا به سختی و به آرامی می‌خوانم: «ای که به عشقت اسیر، خیل بنی آدمند! سوختگان نغمت، با غم دل خرمند.»

سیروس صادقی که ۲۵ سال به صورت حرفه‌ای مشغول خوشنویسی است، درباره این هنر تأکید می‌کند که خوشنویسی یک گوشه از هنر خوشنویسی است. «پارچه‌نویسی، قیل از اینکه استفاده از دستگه‌های جدید چاپ بتر مرسوم شود، بسیار رایج بود. اما با ورود این دستگاه‌ها، خوشنویسی رفته‌رفته غروب کرد.» او این رواج استفاده از چاپ‌های جدید را نقد می‌کند و می‌گوید: «مردم فکر می‌کنند اگر بتوانیم همه «واو»ها یا «نون»ها و کلاً حروف را به صورت استاندارد به یک شکل بنویسیم، خیلی خوب است درحالی که این طور نیست. هر خوشنویس و به طور کلی هر هنرمندی، هر بار اثر جدیدی خلق می‌کند روحش را در آن اثر به جامی می‌گذارد و این مسأله اثر هنری را خیلی بیشتر متمایز می‌کند.»

صادقی معتقد است روح هنرمند در اثر از هر شاخه‌ای که هست جاری می‌شود و همین بداهه بودن حس که باعث می‌شود اثر روی مخاطب تأثیر بگذارد و است

بر پدرشان امیرالمؤمنین (ع) در نهضت و آب نوشیدن از حوض کوثر، نقاشی شده است.»

در آخرین غرفه در ضلع جنوب شرقی، سه بوم نقاشی بزرگ خودنمایی می‌کند. جوانی به نام سهیل مصیبی در حال پیش بردن کار هر سه بوم به طور همزمان است. او فرزند سعید مصیبی، هنرمند پیشکسوت نقاشی قهوه‌خانه‌ای است که حالا راه پدر را ادامه می‌دهد.

او درباره این سبک نقاشی می‌گوید: «مضامین نقاشی قهوه‌خانه‌ای مضامین مذهبی است که مهم‌ترین آن «حسین علیه السلام» یا پارچه‌های یک گوشه از هنر خوشنویسی است. «پارچه‌نویسی، قیل از اینکه استفاده از دستگه‌های جدید چاپ بتر مرسوم شود، بسیار رایج بود. اما با ورود این دستگاه‌ها، خوشنویسی رفته‌رفته غروب کرد.» او این رواج استفاده از چاپ‌های جدید را نقد می‌کند و می‌گوید: «مردم فکر می‌کنند اگر بتوانیم همه «واو»ها یا «نون»ها و کلاً حروف را به صورت استاندارد به یک شکل بنویسیم، خیلی خوب است درحالی که این طور نیست. هر خوشنویس و به طور کلی هر هنرمندی، هر بار اثر جدیدی خلق می‌کند روحش را در آن اثر به جامی می‌گذارد و این مسأله اثر هنری را خیلی بیشتر متمایز می‌کند.»

صادقی معتقد است روح هنرمند در اثر از هر شاخه‌ای که هست جاری می‌شود و همین بداهه بودن حس که باعث می‌شود اثر روی مخاطب تأثیر بگذارد و است

یادداشت

تأملی فرهنگی بر هتک حرمت قرآن در اروپا

قرآن، آتش و جنبش جهانی خانواده

دکتر محمد اصغری مدیر مرکز رصد فرهنگی کشور

آتش زدن قرآن در غرب اتفاقی بی‌سابقه نیست، اما به نظر می‌رسد روند فعلی توهین به قرآن کریم بر خلاف دفعات گذشته که هتک حرمت عمدتاً در پی بهانه‌ای واکنشی در قبال تحولات اسلام و غرب رخ می‌نمود، این بار کنشی کاملاً تهاجمی است. ماجرا از آتش زدن قرآن در

مقابل سفارت ترکیه شروع شد و به سوزاندن مصحف شریف در برابر سفارت عراق، هتک تصاویر آیت‌الله خامنه‌ای و باز هم توهین و سوزاندن قرآن انجامید. به نظر می‌رسد این پروژه بیش و پیش از هر چیزی با فراخوانی دوباره انگاره‌های اسلام‌ستیز، ضد ایرانی و ماجراجراس، در پی بازفصل‌بندی اسلام به مثابه یک دیگری مهاجم و دشمن محوری برای جریان رویه‌رشد راست‌گرای افراطی در اروپا و جایگزین کردن آن با دیگری‌های داخلی در اروپا همچون همجنس‌گرایی است. چرا سوئد و دانمارک؟ داده‌ها نشان می‌دهد مهاجرستیزی، تفرق از اسلام در این دو کشور همواره از زمینه‌های فعال برخوردار بوده است، همچنین راست افراطی در سوئد و دانمارک بر خلاف جریان غالب افراط‌گرایی اروپایی در سال‌های اخیر جبهه‌بندی رؤیت‌پذیری در برابر ال‌جی‌بی‌تی صورت داده، دارای سوبه‌های ساکت و بعضاً همراه با جریان رویه‌رشد همجنس‌گرایی است.

جالب‌تر آن‌که چهره‌های اصلی قرآن‌سوز در سوئد بر خلاف تبار تاریخی سیاسی خود که همواره ضد همجنس‌گرایی بودند، در سال‌های اخیر نوعی از بازنگری گفتمانی را تجربه کرده و تلاش کرده‌اند تا سوبه آشکار کنش‌های مخالف‌خوان خود را بر ضدیت با اسلام، مهاجران برسانند. چرا الان؟ چند سال اخیر و با برکشیدن راست‌گرای افراطی در اروپا و خروج دوباره آن از حاشیه سیاست و طرح ساخت‌های گفتمانی‌اش به مثابه یک نظم بدیل، حمایت از خانواده مردسالار و مقابله با همجنس‌گرایی به عنوان یکی از دال‌های محوری این جریان، مورد اقبال بخشی از جوامع اروپایی قرار گرفته است. این در حالی‌ست که رؤیت‌پذیری و مشروعیت‌یابی همجنس‌گرایی و ملحقات آن (LGBTQIA+) در اروپا نیز در چندسال اخیر با شیب بسیار تند در حال رشد است. در مقابل هم‌آوایی جریان‌های سنتی، مذهبی و راست‌گرا در مقابله با این موج در حال تزاید، یکی از سیاست‌های مهار، تغییر جبهه رویارویی از خانواده- همجنس‌گرایی به اروپا- اسلام است.

به نظر می‌رسد اراده‌ای در پی آن است تا با تحریک دوباره شکاف‌ها، راست‌میلی‌گراها و افراط‌گرایان را به جای میدان خانواده و حتی اقتصاد، دوباره متوجه مسأله تقابل با اسلام کند، اما چه کنیم؟ باید از تحلیل‌های دم‌دستی عبور کرد؛ در کنار همه تلاش‌های حقوقی برای پیگیری مسأله در سطح جهانی و همچنین راهبردهای سیاسی دولت‌های مسلمان، توجه به مسأله خانواده و حرکت به سمت شکل‌دهی به جنبشی فراگیر در حمایت از خانواده، و ننه خانواده مردسالار، در مقابل تقالید اقلیتی برای تحریک شکاف بین اسلام و اروپا ضرورتی مهم و کنشی روبه‌جلوست.

میدان حمایت از خانواده می‌تواند باطل‌النسحر و جراجویان‌ناک باشد. البته این به معنای هضم شدن در گفتمان خانواده‌گرای راست افراطی نیست. شعار خانواده مترقی می‌تواند یکی از دال‌های شده که این روزها شاید خود را در میان هنرهای جدیدتر، در طبیعی خانواده و استفاده ابزاری از زنانگی. انقلاب اسلامی در عین تضمین استقلال انسانی و هویتی زن، به دنبال حضور پیش‌ران او در عرصه اجتماعی است و زن را به مثابه نقطه تکل عواطف در خانواده و تنظیم‌گر نظم خانوادگی بازمی‌یابد. انقلاب اسلامی در میانه تجدید و تبحر، در پی معرفی الگویی مترقی از خانواده است، خانواده‌ای که زن در آن نه همچون نگاه شرقی تضعیف شده است و نه مانند غرب تحقیر، بلکه تکريم شده و قدرت یافته است.

در جهان امروز و در شرایطی که امپریال‌فمینیسم جهانی در پی انکار اساس خانواده طبیعی و راست افراطی و منحرف به دنبال بازآفرینی الگوواره‌های متحجرانه پیشینی است و از سوبی دیگر اراده‌ای در پی تحریک دوباره شکاف میان اسلام و مسیحیت اروپایی و برگرداندن زمین مجادله امروزین مسیحیت در اروپا علیه همجنس‌گرایی است، اسلام و انقلاب اسلامی می‌تواند راه سومی را بازگشاید و طرح جهانی و هنرمندانه سخن انقلابی‌ما دغدغه‌مندان حریم خانواده را با گفتمانی پیشرو و پیشرفته درباره خانواده آشنا ساخته و کماکان میدان مقابله با همجنس‌گرایی را در سطح جهانی فعال نگه دارد.

این شاعر اهل بیت، مؤذن زاده را فردی ساده‌زیست و متعهد به اصول اخلاقی معرفی می‌کند. از کشور آذربایجان گرفته تا ترکیه و حتی در هندوستان او را می‌شناختم.

تقل قول‌های زیادی از دوستان شنیده‌ام که نوای نوحه مؤذن زاده به نقاط مختلفی از جهان، حتی به کشورهای اروپایی هم رسیده است

خیمه‌گاهی که آغوشش را برای همه هنرهای عاشورایی و علاقه‌مندان آنها باز کرده

خیمه‌گاهی که آغوشش را برای همه هنرهای وحدت‌بخش «حسین علیه السلام» پایگاهی برای همه خانواده مترقی می‌تواند یکی از دال‌های شده که این روزها شاید خود را در میان هنرهای جدیدتر، در طبیعی خانواده و استفاده ابزاری از زنانگی. انقلاب اسلامی در عین تضمین استقلال انسانی و هویتی زن، به دنبال حضور پیش‌ران او در عرصه اجتماعی است و زن را به مثابه نقطه تکل عواطف در خانواده و تنظیم‌گر نظم خانوادگی بازمی‌یابد. انقلاب اسلامی در میانه تجدید و تبحر، در پی معرفی الگویی مترقی از خانواده است، خانواده‌ای که زن در آن نه همچون نگاه شرقی تضعیف شده است و نه مانند غرب تحقیر، بلکه تکريم شده و قدرت یافته است.

در جهان امروز و در شرایطی که امپریال‌فمینیسم جهانی در پی انکار اساس خانواده طبیعی و راست افراطی و منحرف به دنبال بازآفرینی الگوواره‌های متحجرانه پیشینی است و از سوبی دیگر اراده‌ای در پی تحریک دوباره شکاف میان اسلام و مسیحیت اروپایی و برگرداندن زمین مجادله امروزین مسیحیت در اروپا علیه همجنس‌گرایی است، اسلام و انقلاب اسلامی می‌تواند راه سومی را بازگشاید و طرح جهانی و هنرمندانه سخن انقلابی‌ما دغدغه‌مندان حریم خانواده را با گفتمانی پیشرو و پیشرفته درباره خانواده آشنا ساخته و کماکان میدان مقابله با همجنس‌گرایی را در سطح جهانی فعال نگه دارد.